

Milé deti!

Tri krát som sám sebe sľúbil a dokonca jedenkrát prisahal, že udalosti, ktoré sa vám chystám vyrozprávať, si nechám navždy pre seba. Dokonca aj vás, moju vlastnú krv, som nechal žiť v nevedomosti. Nebolo to zo strachu ani kvôli pýche. Konal som tak preto, lebo sám mnohému nerozumiem a vôbec som si nedokázal predstaviť možné dopady a následky na životy druhých. Okrem toho, udalosti, ktoré vám chcem túto noc vyjaviť, sa udiali v dobe, keď som ešte ako malý chlapec hltal všetko s doširoka otvorenými očami a boli natoľko nezvyčajné, až ma to nútilo myslieť si, že pre niekoho by mohli byť nebezpečné. Ste však moje deti, moja krv, moja rodina. Splodil som vás, vychoval a môžem sa kedykoľvek hrdo prihlásiť, že som váš otec. Vo výchove som vám dal to najlepšie čo som vedel a čo som mal. Teraz stojíte na vlastných nohách, máte úspešné životy a na svojho otca pomaly zabúdate. Nie, v nijakom prípade vám to nevyčítam, snažil som sa vás vychovať, aby ste boli pripravení na život v slobode, bez obmedzení a závislostí. Myslím, že sa mi to podarilo, a dnes, keď premýšľam nad vami a vašimi životmi, cítim hrdosť. Vy, nie ako moje deti, ale ako ľudia zmýšľajúci trochu inak než bežný človek, budete takto poznať všetky udalosti, ktoré predchádzali krádeži z ktorej ma obviňujú a sami si utvoríte názor o mojej vine či nevine, prípadne o dopade mojich činov na tieto udalosti. Nastal teda čas na posledný bod vo vašej výchove. Nastal čas pravdy, ktorá očisťuje ale aj spaľuje, ktorá je niekedy nepríjemná ale o to dôležitejšia. Mám pred sebou celú noc na jej objasnenie a viem, že ma to bude stáť veľa síl, pretože sa budem musieť vrátiť celkom na začiatok.

Včera večer mňa, sedemdesiatšedem ročného starého pána zatkli ako nejakého zločinca. Práve som večeral, keď mi vyrazili dvere a vtrhli dnu. Cítil som sa ako najväčší terorista a verte, že naozaj to nebol príjemný pocit. O čo ide som sa dozvedel až keď ma dopravili na policajnú stanicu.

Niekoľko sa dostal cez jedno z najvyspelejších zabezpečení do priestorov národnej galérie a ukradol najobdivovanejšie a najzaujímavejšie dielo. V prázdnom ráme bol zastrčený lístoček s mojim menom a telefónom. To telefónne číslo som používal dávno, ešte pred svadbou s vašou mamkou. Polícia samozrejme chcela vysvetlenie a moje tvrdenie, že o tom nič neviem im zrejme nestačilo. Bolo im jasné, že ja som to nespravil. Obézny starec, trpiaci slabým zrakom, chvejúcimi sa rukami a dokonca o paličke niečo také vykonať nemohol. Alebo mohol? Vedel som, že klamem. Vedel som, kto to spravil, ale bolo mi to jedno. Nikdy by som ho nezradil. Nikdy

Nevravím, že som mal ťažké alebo náročné detstvo. Mnohí mali oveľa väčšie problémy či ťažkosti. Najhoršie u nás bolo, že takmer nikdy nebol dostatok peňazí. Otec zomrel, keď som mal päť rokov, veľa cestoval do zahraničia za prácou, takže som si ho pamätal iba málo. Mamka sa kvôli tomu psychicky zrútila. Zostala na všetko sama. Nemali sme nijakú rodinu, nikoho blízkeho, kto by bol ochotný podať nám pomocnú ruku. Mamka bola jedináčik a otcov jediný brat žil v Amerike a o otca či o nás neprejavil nikdy ani najmenší záujem. Kým bola mamka v nemocnici, starala sa o mňa suseda, ktorá nemala deti a vôbec nevedela čo s chlapcom v mojom veku robiť. Po mamkinom návrate z nemocnice som nastúpil do školy, no mamka vyžadovala väčšiu starostlivosť než ja. Muselo to byť pre ňu naozaj veľmi náročné obdobie a náročné bolo aj pre mňa. Do školy som neraz prišiel špinavý, bez desiaty či obeda, zle som sa učil, bol som nepozorný a spolužiaci ma ako to žiaľ býva zvykom, začali šikanovať. Smiali sa mi, že nemám otca, že som chudobný a pri každej príležitosti ma tĺkli, podkopávali, alebo mi z detskej zákernosti ničili tých pár vecí, ktoré som mal. Mamka mi ušila školskú tašku zo zvyškov látok. Nesmierne som sa za ňu hanbil, no napokon som si ju obľúbil. Cítil som, že do jej výroby mamka dala celé svoje srdce. Neraz sa mi stalo že, že ráno som si pripravil desiatu z toho posledného čo sme doma mali a v škole mi ju spolužiak Vilo vzal a ešte ma zmlátil, že som mu nepriniesol aj cigarety. Mamke som nepovedal vôbec nič. Vedel som, že sama má problémy a má čo robiť, aby sa udržala ako – tak v poriadku. Napriek všetkému sa mi škola neznechutila. Mal som láskavých učiteľov, ktorí mi boli vždy ochotní pomôcť. Niekedy ma dokonca triedna učiteľka Rozáková pozvala k sebe do kabinetu, kde sme sa zavreli a dala mi obed. Jedli sme spolu a spomínam si, že vždy mi chutilo. Bola asi päťdesiatročná, trpela nadváhou, no mala tak láskavé oči, a tak úžasnú fantáziu, že som sa vždy nesmierne tešil na čas strávený s ňou. Učila literatúru a ja som literatúru zbožňoval. Keď sme sa na obed zavreli v jej kabinete plnom kníh, kde to voňalo ako v knižnici, hneď sa pustila do rozprávania. Mala prečítané

snád' všetky knihy sveta. Vďaka tomu poznala nespočetné poučné i zábavné príbehy. Ja som zvyčajne iba sedel a s neskrývaným záujmom hltal každé jej slovo. Bolo to pre mňa ako pre veriaceho náboženstvo, ako dotyk samotného Boha. Spolužiaci ma kvôli tomu ešte viac znenávideli. Učiteľka Rozáková ma nikdy neuprednostňovala, nedala mi kvôli našim obedom lepšiu známku a ani ma nijakým spôsobom nevyvyšovala. Ba práve naopak. Bola na mňa ešte prísnejšia, než na ostatných. To mi ale vôbec nevadilo, motivovalo ma to k objavovaniu tajomstiev literatúry, k čítaniu ďalších a ďalších kníh dávno mimo povinné čítanie. Všetky tie príbehy a knihy, ktoré povznášajú ľudstvo nad ostatné tvory mám dodnes hlboko vryté v pamäti. Čítanie krásnej literatúry nahrádzalo vzťahy, ktoré mi dovtedy chýbali. Zrazu som mal priateľov viac než dosť. Literárni hrdinovia sa stávali súčasťou môjho života. Prestal som byť sám. Boli to oni, kto v mojej detskej fantázií zmlátili Vila a jeho partiu za to, že mi ublížili a posmievali sa mi. Boli to oni, kto nezabudli na moje narodeniny či meniny a ja som zas nezabudol na nich. Každý deň som sa k nim vracal. Každý deň som im ďakoval, že ma neopúšťajú, že vďaka nim nie som sám. Keď som aj neskôr dostal od Vila či jeho partie bitku, nebolelo ma to tak, ako dovtedy, lebo som vedel, že tieto buchnáty nezostanú nepotrešané. Samozrejme, pri najbližšej príležitosti ich Zorro či kapitán Nemo zmlátili a vrátili im dôsledne každý úder, ktorý som utril. Pred záškodníkmi som sa niekedy, po škole ukrýval do skrýše, ktorú som si vyrobil z obrovskej škatule. Súčasťou rieky, ktorá pretekala cez naše mestečko, bola zátoka, kde stála špinavá, zapáchajúca voda. Okolo zátoky bolo husté krovisko, ktoré tvorilo akoby kruh okolo malinkej trávnej plochy, takže toto malé miesto bolo z každej strany dokonale skryté. Ľudia sa bežne miesta okolo zátoky vyhýbali. Možno to bolo kanálom, ktorý tam ústil a možno to miesto malo atmosféru, ktorá každého nezvaného host'a odohnala. Mne však práve takéto miesto vyhovovalo. Bolo to miesto, akých nie je veľa a cítil som ako ma priťahovalo. Raz som teda počúvol intuíciu a skúsil som sa prebrať kroviskom až k rieke a vtedy som ho objavil. Pri odpadkových košoch som raz, celkom náhodou našiel obrovskú krabicu, ktorú som tam dotiahol a keď som cez ňu prehodil iba na niekoľkých miestach deravú fóliu, vytvoril som si dokonalú oázu pokoja. Vchod som vždy dôsledne zamaskoval a mal som tam pokoj od každého.

Raz som sa vrátil zo školy skôr, než som mal. Vilo sa mi totižto vyhrážal, že ma počká po vyučovaní pred školou a zmláti ma tak, že už ho nikdy nebudem iritovať tou mojou úbohú plátenou taškou. Bál som sa, že mi moju úbohú plátenú tašku podpáli, tak ako to spravil Petrovi, ktorý sa po prvom týždni nechal preradiť na inú školu. Opatrne som vstúpil do nášho vždy studeného bytu a zvyknutý, že mamka spí po užití upokojujúcich liekov, zamieril som ticho do kuchyne, kde ma už isto nedočkavo očakávali Deti kapitána Granta. Mamka v kuchyni kľáčala na studenej, tvrdej dlážke a tichučko vzlykala. Videl som ju chorú, videl som ju zlomenú na otcovom pohrebe, videl som ju bezmocnú a opustenú, no až teraz som ju videl plakať takto od srdca. Bolo to strašné. Cítil som, ako mi nejaká sila zoviera srdce a ide ho celkom rozpučiť. Slzy som neudržal a ani nechcel udržať a v hrdle mi vyrástla hrča. Sťažka som prehltal. Chcel som vykročiť, objasť ju, povedať, že nie je sama. Vysvetliť, že ju nikdy neopustím a nedopustím aby jej niekedy bolo ublížené, no len čo som vykročil, ticho zašeptala v modlitbe: „Bože, prosím, pomôž mu. Zošli anjela, aby ho chránil.“ Nerozumel som, „o kom to hovorí? Za koho sa to modlí? Za mňa?“ Pýtal som sa v duchu. „Pomôž môjmu synčekovi, nedovoľ, aby mu zlí a neprajní ľudia ubližovali. Nedovoľ, aby mu ľudská závisť ublížila.“ Modlila sa nič netušiac ďalej. Mlčky a opatrne som sa vykradol von, skrývajúc slzy som prešiel cez mesto, zaliezol som do mojej skrýše a tam som dlho tichučko plakal. Dodnes neviem prečo. Možno to boli slzy vďaka za dobrú matku, možno to bola viera, že jej prosby neostanú nevypočuté. Celú situáciu som vyzprával mojim knižným hrdinom, ktorí ma ako vždy mlčky vypočuli a na otázku čo si o celej veci myslia neodpovedali. Zrejme rovnako ako ja, nevedeli čo na to povedať a čo si o tom myslieť. Dni plynuli pokojne ďalej a keď na konci školského roku sme dostali vysvedčenie, ja som k vyznamenaniu dostal zaujímavú ponuku. Riaditeľ sa ma spýtal, či mám na letné prázdniny nejaké plány. Chystal sa prerábať dom a potreboval pomoc niekoho šikovného a bystrého. Ochotne som súhlasil a dokonca som sa jeho ponuke veľmi potešil. Znamenalo to nielen privyrobenie si, ale aj získanie bohatých skúseností zo stavebníctva a architektúry, čo ma vždy veľmi zaujímalo. Síce som o tom veľa nevedel, no vďaka

aktívnemu štúdiu odborných kníh z tejto oblasti som získal aspoň nejaké základy ohľadom stavieb, statiky, rozloženia hmotností a stavebných materiálov. Ďalšou výhodou bolo, že v blízkosti akejkolvek authority si Vilo nedovolil mi ubližovať. Bol celkom krotký a tváril sa ako môj najlepší kamarát. Takmer celé leto som trávil s riaditeľom na stavbe, kde som prežil úžasné hodiny rozprávania, merania, plánovania, a znovu diskutovania. Cítil som, ako ho môj názor zaujíma a aký je rád, ak sa naše názory rozchádzali a každý obhajoval ten svoj. Samozrejme ja iba chabo, pretože som mal pred ním, ako riaditeľom obrovský rešpekt a tiež som mal rešpekt pred jeho vedomosťami. Bol to milý, sympatický asi štyridsaťročný muž, dbajúci ako o svoje telo, tak o svojho ducha. Bolo mi s ním dobre a keď sme stavbu dokončili, cítil som hrdosť.

Prázdniny teda nenávratne skončili a začal nový školský rok. Znovu začalo aj moje trápenie s Vilom, ktorý cez prázdniny vyrástol a očividne aj nabral ďalšiu muskulatúru. Ja som bol oproti nemu ako zápalka. Vilo to vedel veľmi dobre rovnako ako aj ja. Netušil som prečo mu až tak veľmi vadím, no takmer každý deň som mal nové a nové modriny. Raz mi dokonca vrazil do nosa tak, že skoro celú hodinu som krvácal, bolela ma hlava a cítil som sa veľmi slabý. Nikdy som o tom nikomu nepovedal. Radšej som klamal, že som spadol alebo niečo podobné. Vždy som si vymyslel niečo nové. Viem, že učitelia mi neverili a tiež, že vedeli, kto je za tým. Nikto s tým však nič nespravil. Nerozumel som prečo. Vilo svoje násilnícke chovanie stupňoval viac a viac a ja som kvôli tomu začal vynechávať školu. Veľa času som trávil vo svojej skrýši, učiac sa sám vlastnými silami a síce mi to nešlo najlepšie, nevzdával som sa a po čase sa začali ukazovať prvé výsledky. Dokonca si myslím, že takto som sa naučil omnoho viac, než keby som sa rovnaké množstvo učiva učil v škole. Raz som sa pozabudol a ani som si neuvedomil, že sa zotmel. Bola práve studená jeseň a celý deň dul nepríjemne studený vietor. Skrýša ma síce trochu chránila pred vetrom avšak nie pred zimou. Odrazu niečo upútalo moju pozornosť. Nieкто sa blížil. Hlasy boli čoraz zreteľnejšie. „Musí tu niekde byť, videl som ho, prisahám,“ ten hlas som okamžite spoznal. Bol to Michal, Vilov poskok. Robil všetko možné, len aby sa mu zapáčil. Vilo však len využíval jeho schopnosti, keďže mu to myslelo omnoho lepšie než jemu samotnému. Ich partia bola postavená na vzájomnom využívaní. Vilo využíval Michalovu inteligenciu na plánovanie rôznych akcií a Michal mal zas istotu Vilovej ochrany. Ak sa mu nieкто znepečil, stačilo, že jeho meno spomenul a Vilo vykonal svoje. Šikana a zastrašovanie boli na dennom školskom poriadku. „Krysa, vylez z diery, viem, že tam si!“ Skríkol Vilo a rukami pred sebou hmatkal krovie, aby našiel vstup. „Nemáš kam ujsť. Vieš to dobre. Zanedlho sme tam.“ Kričal Michal, nervózny, že ma ešte stále nenašli, a ja som vedel, že má pravdu. To, že objavia môj úkryt bolo teraz v jeseni, keď ma nezakrývali listy otázkou niekoľkých minút. Dlho som nepremýšľal a vyrazil smerom do rieky. To, že som sa neutopil, môžem nazvať zázrakom. Až keď som bol v meste, uvedomil som si aká hrozná mi je zima. Zuby mi drkotali a údy celkom skrehnuté, sa sotva hýbali. Chcel som byť čo najskôr doma a tak som sa rozhodol ísť okolo cintorína. To zároveň znamenalo ísť popri Lednického dome. Lednický bol miestny čudák, ktorého sa všetci báli. Ľudia ho často vídávali potulovať sa nočným mestom či prechádzať sa po medzi hroby na cintoríne. Povrávalo sa, že vykráda hroby. Dokonca sa raz Vilo odvážil a nakukol do jeho okna. Bolo to neveriteľne riskantné, pretože to znamenalo dostať sa cez vysoký, plechový plot na jeho dvor. Keď odtiaľ vybehol, bol celkom rozrušený a vravel, že videl lebku a veľa kostí, najmä detských. Na dievčatá to zapôsobilo a na Vila sa začali dívať ako na hrdinu. Samozrejme nikto z nás, okrem Vila sa za Lednického plot neodvážil. Zamieril som teda k cintorínu a práve, keď som míňal Lednického dom, ozvalo sa zapraskanie, akoby sa lámalo drevo. Rozbehol som sa, čo mi sily stačili a nemohol som sa zbaviť nepríjemného pocitu, že ma prenasleduje keď nie on, tak aspoň jeho pohľad. Doma som si uvedomil, že Vilo s partiou mi určite zničia celú skrýšu a bolo mi tak smutno za mojím bezpečným miestom, že som sa rozplakal. Vo všetkom zúfalstve som sa rozhodol, že prestanem svojmu úhlavnému nepriateľovi vzdorovať. Nemal som na to dostatok síl. Niečo sa vo mne zlomilo a ja som všetok svoj boj vzdal. Vtedy ma napadlo prvý krát, aké by to asi bolo zabiť sa. Mal by som pokoj. Všetko by sa takto skončilo, celkom jednoducho a rýchlo. Necítil by som viac strach ani hlad ani bolesť. Síce možno by som šiel do pekla za tak ťažký prečin, ale ktovie či je to naozaj tak, že sa do pekla dostane aj ten, kto sa iba chce zachrániť. Tieto myšlienky sa mi však podarilo zahnať a to bolo dobre, pretože na druhý deň